

Рецензия

за хабилитационния труд на Васил Николов Колев

във връзка с конкурс за доцент в направление 8.2. Изобразително изкуство по графика и композиция в

Катедра Графика на Национална художествена академия, София.

1. Данни за конкурса

Конкурсът за доцент по графика и композиция за нуждите на Катедра Графика в Национална художествена академия е публикуван в Държавен вестник, бр. 15 от 19.02.2021 г., със срок за подаване на документите два месеца от обнародването му. Документи за участие в конкурса в указания срок е подал един кандидат: д-р Васил Николов Колев. Документацията е подадена в нормативно установения обхват. Няма процедурни нарушения.

2. Данни за кандидата – Научно и творческо израстване.

Д-р Васил Николов Колев завършва образованието си в две академии по изкуствата: магистърска степен в специалност Графика в Национална художествена академия София през 2005 г. и бакалавърска степен в специалност Живопис на Академия за изящни изкуства, Венеция. Сякаш естествено от тази негова образователна и творческа съпринадлежност произтича и фокусът на дисертационната му разработка: „Сравнителен анализ на преподаването по графика в художествените академии в София и Венеция“. Дисертацията представлява действително приносен труд както в своите методологически, така и в практическите си измерения, като изразява широтата на погледа на Васил Колев, произтичаща от така характерния за неговото творческо израстване избор. Трудът е защитен

през 2020 г. в НХА, София. Във връзка с преподавателската работа на кандидата важен момент от биографията му е годината 2008 – оттогава Васил Колев е редовен асистент по дисциплините Графика и Композиция в специалност Графика към НХА.

Понастоящем д-р Васил Колев се ползва със заслужен авторитет и признание сред колегиалната общност. От 2020 г. е член на Факултетния съвет към Факултет за изящни изкуства на НХА. От 2017 г. е член на SGC International, САЩ. През мандата 2012-2016 е член на ръководството на секция Графика и илюстрация към СБХ.

В последните шест години Васил Колев е открил в творческата си биография четири самостоятелни изложби – всички те отличаващи се с изключителна представителност и престиж и висок критерий за качество. Сами по себе си те говорят за една все по-рядко срещана в професионалните среди творческа самовзискателност: „Проникване – Моите къщи“ в галерия Brandstater, La Sierra University, Riverside (Los Angeles) през 2017 г. – това е единият от двата фокусни проекта в хабилитационната му презентация; графична изложба в Centre culturel, Les Carroz d’Araches, Франция през 2017 г.; участие в Национални есенни изложби Пловдив, също през 2017 г.; графична изложба в рамките на фестивала Аполония в Созопол през 2015 г.

Не по-малко значими са и форумите на колективна творческа изява, в които д-р Васил Колев участва, например проекта „Mirror – Face to Face“ – италианска и българска графика, представен в Художествена галерия Стара Загора, Вила Калдоньо Виченца и Градска художествена галерия Бургас, Международното биенале на графиката R.O.C. в Тайван (2020); представянето на българска графика в Хага „Grafein – Change: Form and Nature“ (2019); представянето на българска графика „Grayscale“ в Дом Витгенщайн, Виена (2019); Шестото международно биенале на графиката

в китайския град Гуанлан; Конкурса- изложба за малка графика и екселибрис в Санта Кроче сул Арно (2017); Четвъртото международно триенале за графика и рисунка в Тайланд (2015) и множество други изяви. По такъв начин наред с високия ранг прави впечатление и разностранността на тези участия: както географска, така и институционална и жанрова.

Д-р Васил Колев участва в редица художествени пленери и уъркшопи в България и в чужбина, като за него тези изяви не са просто вид творческо присъствие, а принципно необходима, значима комуникативна опора за всеки творец.

В последните години Васил Колев има много сериозни изяви и като организатор на художествения процес, в това число проявява активност като куратор. Сред тези събития заслужава да се подчертае работата му по юбилейната изложба „115 години Графика в Национална художествена академия“ (2020) и международната изложба, представяща десет графични от централна и източна Европа на 11-тото Експо на културните и творческите индустрии в Ханджоу, Китай (2017). Заедно с проф. Алберто Балети Васил Колев е куратор на два значими международни графични проекта, чрез които те осъществяват съвместна творческа работа между четири институции: Националната художествена академия в София, Художествената академия във Венеция, Кралската художествена академия в Антверпен и Университет Комплутенсе Мадрид (2010-2011 и 2013-2014). В този план трябва да се подчертае важната роля на трансмисия между академичните и творческите среди (а във връзка с това и между различни публики), която д-р Васил Колев напълно съзнателно поема да осъществява и да развива.

Наукометричните показатели на кандидатурата са изрядно описани и отговарят напълно на предвидените норми. В една съществена част от

наукометричните раздели активностите на Васил Колев надхвърлят чувствително установените прагове, като при това зад необходимите по стандарт брой участия в биографията на Колев откриваме значими художествени събития.

3. Описание на хабилитационния труд и свързаните с него материали

Хабилитационният труд на Васил Колев се основава на два мащабни графични проекта: широките цикли „Крадец на гласове – портрет на един приятел“ и „Проникване – моите къщи“. Трудът е издаден във вид на луксозен каталог, който с качеството, с начина си на представяне и със съпровождащия си вербален текст, както и с цялостното отношение на автора към медията на графиката, дава отлична представа за същността на работата на художника, за неговите професионални и идейни ориентири.

Текстът със заглавие „Графичната матрица – огледало на пространството, между дух и материя – видимо и невидимо“ излага и динамично съчетава няколко основни теми и принципни отношения в работата на кандидата.

Първо, в своя текст авторът извежда проблема за технологичното доминиране на графиката, водещо до принципен (неизменен) перфекционизъм, а заедно с него и до едно ново виждане на нещата, което да дава възможност за проникване на погледа и съзнанието до самата структура на нещата, до иманентната им същност. Наред с това авторът извежда присъствието на трайна историческа следа в традицията на графиката, като всяко технологическо нововъведение има своята ясна и конкретна контекстуална поставеност, „гнездо“ на своя генезис и развитие. **Второ**, Васил Колев отбелязва значимостта на процеса на обучение в графичното изкуство, относителната тежест на приемствеността в графичната медия, както и необходимостта от

присъствие на институцията на Академията като гарант и коректив на технологичен порядък и стандарт в условията на визуален либерализъм и вавилонско стълпотворение на образите. Оттук произтичат и изключително разнообразните възможности за трансформации на усвоеното в безкрайния процес на обучение и прилагане, за богата вариативност и широта на тематичния, стиловия и смисловия диапазон.

Трето, текстът подчертава когнитивния потенциал на свързания с графичната медия човешки опит – с поддържания чрез графиката потенциал за събиране, подреждане и управление на „знание, памет, цивилизационни маркери“ (с. 9). Тази обхватна, антропологически обоснована перспектива дава основание на автора да формулира представата си за „графична матрица“. Специфичното значение на това понятие се извежда от технологичната представа за матрица като репродукционен код и се пренася към представата за паметта, която съхранява следите, но и да им предостави трансформационно пространство, очертава виртуално възможни пътища на развитие. Въз основа на тази двойственост, разположена между инструменталното фиксиране в технологична мисъл и работата с принципно неустойчивата природа на паметта, авторът дефинира създаването и впоследствие функционирането на графическата матрица като алхимически и метафизически процес (с. 9).

Самите графични цикли са издържани в характерната за почерка на Васил Колев техническа прецизност, в основополагащото внимание към детайла в богатството на нюансите и полутоновете, в пространствените внушения, в композиционната елегантност. Цикълът „Проникване – моите къщи“ набелязва най-напред основите на едно привидно номинално архитектурно моделиране и съответното възприемателско очакване, след което персонализира интензивно гледната точка, разполага и изследва

осезаемостта на белезите на средата, подрежда ги в стройна мрежа от фонови следи, като при това подчертава знаците на оттеглянето, напускането на архитектурно набелязаното пространство, като извежда на преден план самата неустойчивост на човешкото присъствие и свързаните с него ментални образни матрици. За тази цел е направена предварителна обработка на основата на изображението върху цинковата плоча (т. нар. ксерокс трансфер – с. 12). По такъв начин възловата в историята на изкуството тема за руините получава структурно решение: следите от въздействието на околната среда, на времето и на човешката намеса са проектирани в самата изобразителна тъкан, като „висят“ паралелно с това във „въздуха“ на изображенията. Така обектите в „Проникване – моите къщи“ въздействат чрез дълбоката си меланхолична нагласа към света и чрез усещането за човешкото присъствие/проникване в живота.

Привидно цикълът „Крадец на гласове – портрет на един приятел“ тръгва от противоположната гледна точка: от проекциите на човешкото лице, от увеличението на индивидуалното и сглобките на детайла, от позицията на една своеобразна фактура на близостта. Същевременно обаче третирането на матричната повърхност – не единствено техническата манипулация, но и изобщо разбирането за повърхността, очертава сходни решения с „Проникване“. В този смисъл двата цикъла застават удачно заедно – в добре намерено динамично взаимно допълване. И в двата случая са използвани богатите графични възможности за нюансиране между видимото и невидимо, доловени и изразени са сякаш неизчерпаемите модуляции на осезаемото. Разгърната е комплексна дълбинна територия на графичната нюансираност. С това цялостната стратегийна нагласа (а оттук – и значимият дидактически потенциал) на тези произведения се насочва към възможностите на „ярки[те] физически празнини“ (с. 12) да създават пространство отвъд видимото. Тази ярко открояваща се нагласа е

характерна и за другите творчески присъствия на Васил Колев – може да се каже, че тя се е превърнала трайно в негов иманентен творчески и битиен модус.

4. Научни и художествени приноси

– Високите художествените постижения на Васил Колев и тяхното съзнателно и непосредствено обвързване с процеса на академично обучение и межкултурния обмен представляват несъмнен принос на кандидата в контекста, който самият той е избрал като свое творческо пространство: академичното преподаване на графика като двустранен и разнопосочен творчески процес.

– От този първи най-общ принос произтича един пределно конкретен: Създаването и използването на мостове между различни образователни и творчески институции в международен план паралелно с интензивирането на творческия процес на активен график и художник е характерен белег в присъствието на Васил Колев на творческата и образователната сцена. Както беше вече подчертано, това е негов съзнателно избран път и същевременно принос, от който произтичат ясни и видими предимства и ползи за институцията, в която д-р Колев работи (Национална художествена академия). Към този принос спадат и добрите перспективи пред обучаемите в курсовете на Васил Колев: възможността им да работят с преподавател, който познава, използва и сравнява различни национални традиции не само в творчески, но и в общокултурен план.

– Заслужава да се отбележи като принос трайното настояване на графичните технологии и тяхното непрекъснато развиване, изобретателното комбиниране и свързването им с нови художествени предизвикателства като опит за универсализиране на познанието, опит за

наслагване на когнитивен и антропологически потенциал. Казано по друг начин, д-р Васил Колев мисли света, неговата история, неговото образно подреждане и сглобяване през призмата на графическата медия. Подобна приносна характеристика може да се определи като своеобразно изследване на паметта на техническата медия. Освен всичко останало този възглед към същността на медията създава принципино различна представа за новост и принос. Принос е не постигането на определена цел, а следването на пътя – или по-точно изграждането и използването на множество едновременно присъстващи пътища и възможности, както и тяхното комбиниране и рекомбиниране.

5. Заключение

Въз основа на високите постижения на д-р Васил Николов Колев в творческите му изяви на художник, на преподавателската му практика, на неговата активност като организатор на художествения живот предлагам на уважаемото научно жури да му присъди академичната длъжност доцент в направление 8.2. Изобразително изкуство и убедено гласувам „за“.

28.08. 2021 г.

проф. д-р Галина Лардева